

door Elly Simoens

Geluk voor kinderen
Geluk voor kinderen – Vriendschap
Geluk voor kinderen – Feest

Leo Bormans en Sebastiaan Van Doninck
Uitgeverij Lannoo
Doelgroep: leerlingen basisschool

Over de lesbrief

De boeken *Geluk voor kinderen* geven je heel veel handvatten om in de klas aan de slag te gaan rond thema's als geluk, vriendschap en positief denken. Ze bieden je een unieke kans om samen te praten en na te denken over jezelf en de betekenis van alles wat we doen. Grijp deze kans om een fijne, warme sfeer te creëren in de klas en samen positief te werken aan een mooi project waar iedereen iets van zichzelf in kan terugvinden.

Je kunt de verhalen uit de boeken voorlezen of laten voorlezen, en vervolgens aangrijpen om specifieke activiteiten te doen rond het thema van het verhaal. Maar je kunt ook fragmentarisch met de boeken werken, bijvoorbeeld een verhaal (opnieuw) voorlezen als een bepaalde situatie in of buiten de klas zich voordoet en je dit wil bespreken. De meeste leerkrachten werken het liefst doelgericht met de boeken en gebruiken ze als thema. Dit thema kan over een korte periode lopen, maar kan zelfs een algemeen (klasoverschrijdend) jaarthema worden.

Meestal lees je eerst een verhaal voor. Gebruik daarna de rubrieken 'Alles gehoord' en 'Nu jij' om de kinderen te laten reflecteren over het verhaal en vaardigheden rond begrijpend luisteren (of lezen) te stimuleren. Vergeet ook zeker de rubriek 'Voor de voorlezer' niet. Daarin leg je meestal uit hoe het thema of de boodschap uit het verhaal betrekking heeft op jezelf of je eigen leven. Zo modelleer je voor de kinderen hoe ze de verhalen op zichzelf kunnen betrekken. Vaak is dit meteen ook een goede introductie op de vervolgactiviteiten in deze lesbrief.

Deze lesbrief bevat twee bijkomende activiteiten per verhaal in de boeken *Geluk voor kinderen*, *Geluk voor kinderen – Vriendschap* en *Geluk voor kinderen – Feest*. Daarnaast bevat hij aan het einde een aantal overkoepelende activiteiten. Gebruik daarnaast zeker ook de extra-tips aan het einde van elk boek.

De activiteiten in deze lesbrief focussen op verschillende eindtermen (in Vlaanderen) en kerndoelen (in Nederland). Je vindt een lijst hiervan als bijlage.

GELUK VOOR KINDEREN

SPORO

'Ik ga een nest bouwen!'

Gelukkige mensen durven te dromen en maken stap voor stap hun dromen waar.

- » Kinderen vertellen in duo's hun droom aan elkaar en geven elkaar tips over hoe ze die zouden kunnen waarmaken.
- » Zoek samen naar een (haalbare) droom voor de hele klas of voor de school. Bijvoorbeeld: meer groen op de speelplaats, een leuke leeshoek met kussens,... Hoe kunnen jullie daarvoor zorgen? Werk een actieplan uit en zet dit stap voor stap in de praktijk om.

KAKETOE

'Ik ben graag bij andere mensen'

Mensen die een goede band met anderen hebben, zijn gelukkiger.

- » Print de vogelkaartjes (zie bijlage) dubbel uit en verdeel ze onder de kinderen. Kinderen met dezelfde afbeelding, spelen vandaag tijdens de pauze samen. Geef kinderen eventueel inspiratie om iets anders te doen dan gewoonlijk: spelletjes uit je eigen jeugd, een samenleesboek,...
- » Zoek samen naar voorbeelden van dingen die beter gaan als je samenwerkt. Stimuleer de kinderen om op zoek te gaan binnen uiteenlopende situaties: op school (in de klas en op het speelplein), thuis, binnen je familie, in de buurt, in de jeugd- of sportbeweging,...

ALBA

'Wie zijn ogen openhoudt, vindt altijd wel een gouden wolk.'

Mensen met een open houding en oog voor het grotere geheel zijn gelukkiger.

- » Creëer een rustmoment in de klas, met kussens op de grond en ontspannende muziek. Laat de kinderen in stilte nadenken over een moment waarop ze bang waren. Wat zagen ze, hoorden ze, roken ze en voelden ze? Waar in hun lichaam voelden ze de angst en hoe voelde die aan? Laat hen nu denken aan het moment waarop ze niet meer bang waren. Hoe vonden zij hun 'gouden wolk'? Laat hen nu nadenken over leuke dingen: wat doen ze graag, waardoor vergeten ze hun zorgen?
- » Laat de kinderen hun 'plek van geluk in de eigen omgeving' tekenen: het voetbalpleintje, de chocoladewinkel, de logeerkamer bij oma, het graf van hun broertje ('Omdat ik me daar zo dicht bij hem voel' ...) Hang alle tekeningen vooraan in de klas en bespreek en vergelijk ze.

KAGOE

‘Goed kijken en stilstaan.’

Mensen die hun omgeving goed observeren en waarderen, zijn gelukkiger.

- » Neem de kinderen mee naar buiten. Kunnen ze hier iets vinden dat ze mooi vinden? Laat hen dit fotograferen of tekenen. Doe daarna hetzelfde in de refter of de speelzaal: lukt dat hier ook?
- » Uit de meest banale dingen kan iets moois ontstaan, iets dat we zelfs kunst kunnen noemen. Laat de kinderen een alledaags voorwerp zoeken in de klas en daar een kunstwerk mee of rond maken.

Wil je deze activiteit minder uitgebreid maken? Laat de kinderen dan een willekeurige krabbel zetten op een A4-blad. Met kleurpotloden of verf maken ze er daarna een mooie vogel van.

DIPPER

‘Ik ben blij dat ik Dipper ben!’

Mensen die blij zijn met wie ze zijn, zijn gelukkiger.

- » Geef aan alle kinderen een kaartje met de naam van een of meer klasgenoten. Zorg ervoor dat elke naam evenveel voorkomt. Op de kaartjes schrijven ze welgemeende complimenten voor hun klasgenoten (Waar ben jij goed in? Wat bewonder ik in jou? Waarom ben jij een goede klasgenoot?). Hang vooraan enveloppen op met de namen van alle kinderen en laat de complimentkaartjes daarin steken. Op een rustig moment krijgt iedereen de tijd om zijn of haar complimentjes te lezen. Het kan een leuk idee zijn om deze enveloppen een langere periode te laten hangen en kinderen regelmatig te stimuleren elkaar via deze weg complimentjes te geven. Geef hen daarvoor enkele blanco kaartjes.
- » Waar vind je zelf dat je goed in bent? Maak een grote tekening van een boom en laat alle kinderen daarop iets schrijven of tekenen waar ze goed in zijn. Hang je ‘talentenboom’ zichtbaar in de klas.

HOKKO

‘Ik wil niet alles voor mezelf.’

Mensen die iets voor anderen doen, zijn gelukkiger.

- » Organiseer een beeldactiviteit in de klas, bijvoorbeeld eieren beschilderen of vogels knutselen (zie ook extra-tips in de boeken). Verdeel het materiaal onder de kinderen zodat iedereen iets anders heeft. Kunnen ze met elkaar delen om zo tot een mooi eindresultaat te komen?
- » Ga samen op zoek naar een organisatie in de buurt van de school die jullie kunnen steunen. Bijvoorbeeld een bejaardentehuis, een dierenasiel of een natuurorganisatie. Brainstorm wat jullie voor die organisatie kunnen doen: een inzamelactie voor geld of dierspeeltjes, een knutselwerkje maken, een moment waarop jullie bij de organisatie zelf gaan helpen,... Laat eventueel iemand van de organisatie naar de klas komen om uit te leggen wat jullie allemaal kunnen doen, en kies daarna samen een actie uit. Kies er één of twee acties uit en zet die in daden om. Je hoeft niet altijd geld of iets materiëls te geven, tijd en aandacht zijn ook een cadeau.

MINGO

‘Heb je gezien hoe ik kan veranderen.’

Mensen die hun gevoelens kunnen uiten en een positieve houding aannemen, zijn gelukkiger.

- » Laat ieder kind een gekke bril in elkaar knutselen. Voorzie daarvoor zoveel mogelijk verschillend materiaal. De kinderen mogen nu nadenken over hun bril en die een naam geven: elke bril verandert je gedrag op een unieke, gekke manier. (De onderstebovenbril, de dromenbril enz.) Verdeel de klas in groepjes, waarin de kinderen hun brillen aan elkaar voorleggen en uitleggen wat ze doen. Laat ze dan tien minuten lang brillen wisselen en uitbeelden wat die bril met hen doet.
- » Deel kaartjes uit met de gevoelens droevig, bang en boos. Laat de kinderen daarop een tip schrijven of tekenen over wat je hieraan kunt doen. Hang de tips gebundeld per gevoel op een zichtbare plaats in klas. Voorzie ook nog blanco tipkaartjes, zodat kinderen altijd nog tips en suggesties kunnen toevoegen. Je kunt naar deze wand verwijzen en kinderen zelf oplossingen laten uitkiezen bij een conflict of negatief gevoel in de klas.

NANDOE

‘Rennen, klimmen en springen.’

Gezonde mensen zijn gelukkiger.

- » Geef de eerstvolgende les buiten (of lees dit verhaal buiten voor).
- » Speel Nandoe-tikkertje. De kinderen zitten op een zestal verschillende nesten verspreid over de speelzaal of speelplaats. In het midden staat een mand met ‘sprinkhanen’ (ballen of kegels). Die moeten ze proberen bemachtigen en naar hun nest brengen. Maar Nindie staat op uitkijk... Zij kan de andere vogels alleen tikken als ze niet in hun nest of in de zone rond de mand staan. Kinderen die getikt worden door Nindie, worden zelf ook tikkers. Wie kan zo lang mogelijk zijn of haar nest bewaken, en welke groep heeft op het einde het meeste sprinkhanen verzameld?

KEA

‘Dat wil ik leren!’

Mensen die nieuwsgierig zijn, graag leren en nieuwe dingen uitproberen, zijn gelukkiger.

- » Verdeel de klas in duo's. Elk kind leert iets aan zijn maatje. Dat kan van alles zijn: een dansje, een mop, een moeilijke rekensom,... Laat de kinderen eventueel inspiratie zoeken in hun talent aan de talentboom.
- » Dit is een leuk thema om klasoverschrijdend rond te werken. Laat de kinderen zelf beslissen wat ze willen aanleren, bijvoorbeeld een dansje, een wetenschappelijke proef of een goocheltruc. Ze oefenen dit zelf eerst voldoende in de klas (eventueel in duo's). Koppel dan alle kinderen aan kinderen uit een hogere of lagere klas. Kunnen de oudere en jongere kinderen aan en van elkaar iets leren?

BRANTA

‘Niet opgeven nu!’

Moedige en veerkrachtige mensen zijn gelukkiger.

- » Veel jeugdboeken gaan over dapper en moedig zijn. Stel een aantal van deze boeken beschikbaar in de klas en geef kinderen voldoende tijd om ze te lezen of erin te grasduinen. Laat alle kinderen één opvallende passage over moed en doorzettingsvermogen uitkiezen en voorlezen aan de klas.
- » Stel een uitdaging aan je klas. Bijvoorbeeld een één-tegen-allenspel, of ‘een week lang niet snoepen’, of ‘samen 20 boeken lezen’, of ‘een knusse hoek maken in de klas’... Lukt het de kinderen om samen dit doel te bereiken?

GELUK VOOR KINDEREN – VRIENDSCHAP

SAXI

‘Ja, jij kunt het!’

Vrienden moedigen elkaar aan

- » Ga op zoek naar iemand voor wie je met de hele klas kunt supporteren. Bijvoorbeeld een leerkracht die een sport doet, het basketbalteam van de school, de fanfare uit de buurt ... Knutsel vlaggen, pompons, toeters,... in elkaar en gebruik die om die persoon of groep aan te moedigen tijdens een wedstrijd of voorstelling.
- » Elk kind kiest voor zichzelf een doel dat hij of zij binnen één week wilt bereiken. Koppel de kinderen daarna in duo's die elkaar de hele week lang aanmoedigen om dat doel te bereiken.

PARUS

‘De tuin is van iedereen’

Vrienden zijn vriendelijk

- » Verdeel de klas in kleine groepjes. Om beurt mag iedereen een korte activiteit voorstellen, bijvoorbeeld: de muur van de speelplaats tikken, van het muurtje springen,... Bij elk voorstel zegt de rest van de groep: ‘Ja, dat doen we!’ Laat de kinderen genieten van de leuke, impulsieve dynamiek die dit onder elkaar creëert.
- » Maak een vragenlijst van een tiental stellingen over vriendschap. Bijvoorbeeld: als mijn vriend een vervelend klusje moet doen, help ik hem / als mijn vriend vervelend doet tegen iemand anders, zeg ik dat / ... Laat alle kinderen (anoniem) de stellingen individueel scoren op een schaal van 1 tot 5 (1= helemaal niet eens, 5 = helemaal eens). Verwerk de resultaten in enkele statistieken en gebruik die als aanzet voor een groepsgebesprek in de klas over vriendschap.

KING

‘Teder om de beurt.’

Vrienden werken samen

- » De hele groep moet gezamenlijk één opdracht uitvoeren. Bijvoorbeeld:
 - > zorg ervoor dat in totaal drie voeten, twee handen én een oor de grond aanraken
 - > wandel met aan elkaar gebonden voeten zo snel mogelijk naar de overkant van de klas
 - > creëer de kleinst mogelijke vorm / de hoekigste vorm / ... met alle lichamen van de groep
 - > ...

Begin eenvoudig en maak de opdrachten steeds complexer zodat kinderen steeds beter moeten samenwerken.

- » Verdeel de klas in kleinere groepjes. Laat elk groepje een memory spelen met afbeeldingen van vissen. Ieder kind mag pas een tweede set plaatjes nemen als alle andere kinderen in het groepje ook een set hebben. Hetzelfde geldt voor de derde en misschien de vierde set afbeeldingen. Hebben de kinderen goed op elkaar kunnen wachten? Wie vond dat moeilijker en is het dan toch gelukt om geduld te hebben en samen te werken?

PLUVIA

‘Waarmee kan ik je helpen?’

Vrienden helpen elkaar

- » Zoek een schilderij, beeldhouwwerk of foto met veel personages. Verdeel de klas in 2 groepen. De ene groep moet het groepsbeeld zo goed mogelijk nabootsen. Maar ze mogen het beeld niet zien. De kinderen van de andere groep zien het beeld wel en mogen (alleen mondelinge) hulpinstructies geven. Lukt het om samen het beeld zo goed mogelijk na te bootsen?
- » Speel een coöperatieve bingo. Deel bingokaarten uit met persoonlijke weetjes over kinderen, bijvoorbeeld: heeft een oudere broer, kan pianospelen, woont in een blauw huis,... De kinderen lopen vrij rond en mogen aan iedereen die ze tegenkomen één ja-/nee-vraag stellen. Wie kan het eerst een hele rij op zijn of haar bingokaart afvinken?

DUDELJO

‘Dit is een nieuwe vriend!’

Vrienden maken nieuwe vrienden

- » Maak een grote plattegrond van de speelplaats en geef elk kind een speelgoedfiguurtje. Daarmee kunnen ze tonen welke spelletjes ze meestal spelen, en met wie. Vraag aan de kinderen om vandaag diezelfde spelletjes te spelen, maar met andere kinderen. Doe deze activiteit op het einde van de dag opnieuw. Wie heeft iets anders kunnen doen? Was dat leuk, hoe voelde dat?
- » Geef de kinderen als uitdaging om deze week buiten de school een nieuwe vriend te maken. Bijvoorbeeld iemand van in de buurt, in de jeugdbeweging, ... Geef de kinderen elke dag even de kans om te vertellen over hun nieuwe vriend.

PODI

‘Kom jij spelen?’

Vrienden doen leuke dingen samen

- » Herhaal de eerste activiteit van Dudeljo, maar leg nu de focus op andere activiteiten. Welke nieuwe spelletjes kunnen de kinderen samen uitvinden? Overloop de nieuwe spellen op het einde van de dag.
- » Introduceer een nieuw spelletje, bijvoorbeeld iets dat je zelf als kind speelde op school. Speel dit enkele keren samen met de kinderen tijdens de pauze. Geniet zelf van dit opnieuw te spelen. Misschien zorg je wel voor een nieuwe trend op de speelplaats?

TURE LUUR

‘We jagen de vos weg!’

Vrienden voelen zich veilig bij elkaar

- » Maak kaartjes van Ture Luur, Kie Vit en enkele van Vos. De kinderen hangen ze rond hun nek. Vos is de tikker, maar hij mag enkel Ture Luurs en Kie Vits tikken als ze handen vasthouden. De Ture Luurs en Kie Vits proberen niet getikt te worden, maar moeten tegelijkertijd ook voedsel (ballen) naar hun nest (hoepel centraal in de ruimte) proberen brengen. Een bal mag je alleen dragen als je geen handje van een vriend vasthoudt... Kunnen de vogels na twee minuten 10 of 20 ballen (afhankelijk van de groepsgrootte) verzamelen zonder getikt te worden? Als je het spel nog eens speelt, wissel van rol.
- » Laat kinderen in kleine groepjes een verhaal verzinnen over twee vrienden die elkaar helpen als ze bang zijn. Kies zelf hoe ze dat doen: schrijven, mimespel, schimmenspel,...

GIRA

‘Samen één groot nest bouwen’

Vrienden zijn graag bij elkaar

- » De kinderen ontwerpen een ‘schuilplaats’ voor zichzelf en hun vrienden. Geef papier en potloden, stiften of wasco’s. Alles is mogelijk!
- » Bekijk nu alle ontwerpen van de klas. Kunnen jullie dat samenvoegen tot één groot ‘klasnest’ waar er voor iedereen wel iets leuks is? Teken een plattegrond ervan en geef alle kinderen een speelgoedfiguurtje dat ze ergens op het nest moeten zetten, zodat iedereen in de klas zeker een plekje voor zichzelf in het ‘klasnest’ heeft en zich er thuis voelt. Misschien willen jullie het nest wel in miniatuur nabouwen met kosteloos materiaal?

TAKKA

‘Jij bent een echte vriend.’

Vrienden zijn open voor elkaar

- » Iemand plagen met zijn of haar naam is niet leuk. Gebeurt dat soms bij iemand in de klas? Laat de kinderen die dat willen hier kort over vertellen, en zeg dan dat je ook leuke rijmen kunt maken met namen. Probeer samen voor alle kinderen in de klas een leuke rijmwoordengroep of rijmwoordenzin te bedenken. Het rijm moet positief zijn of een complimentje geven aan die persoon. Bij moeilijke voornamen kun je altijd de achternaam gebruiken. Leer kinderen dat voor ze iets zeggen over een ander, ze eerst het best even nadenken over deze drie vragen: is wat ik zeg waar, nodig en vriendelijk?

- » Een kind doet een pinguïnhouding of -beweging voor, en de andere kinderen in de klas bootsen dit zo goed mogelijk na. De beweging mag heel kort zijn, en daarna is het meteen aan de volgende. Geef eventueel impulsen op basis van het verhaal als iemand geen inspiratie heeft: waggelen over het ijs, in een diepe kuil glijden, een dansje doen met je kop (veel mogelijkheden), je vleugels spreiden, je snavel tegen je borst duwen,... Maak er samen één grote pinguïndans van.

YIN EN YANG

‘Ik wil bij jou blijven.’
Vrienden vullen elkaar aan.

- » Laat de kinderen op hun gevouwen kraanvogel iets schrijven waar ze goed in zijn. Verzamel alle kraanvogels en ga samen op zoek naar yin- en yangvogels: twee eigenschappen die elkaar goed aanvullen. Hoeveel duo’s kun je zo maken? Sommige kraanvogels zullen geen ‘partner’ vinden. Welke eigenschap kunnen jullie bedenken die deze aanvult?
- » Yin en Yang denken na over plekken die ze niet kunnen zien. Laat de kinderen ook nadenken over een plek die ze zouden willen zien, maar niet kunnen zien. Laat hen die beschrijven aan een maatje, die aandachtig luistert. Daarna wisselen ze van rol.

GELUK VOOR KINDEREN – FEEST

TROCHI

‘Straks komt de zon.’
Ontdek waar je goed in bent.

- » Als je bij Dipper nog geen talentenboom maakte, kun je dat nu nog doen.
- » Speel Weerwolven met de kinderen. Pas eventueel de rollen aan: weerwolf = vos, burger = een willekeurige vogel, ziener = Trochi, heks = heks, jager = jager, cupido = Ture Luur en Kivit, ...
Bespreek nadien wat er gebeurde in het rollenspel, wie er gewonnen heeft en waarom. Benadruk dat alle kinderen een andere rol hadden en hun ‘talent’ zo goed mogelijk moesten gebruiken om samen te werken en de weerwolven/vossen te vinden.

TURDUS

‘Vlieg je mee naar de mensentuin?’
Wees niet bang.

- » Voor welke ‘nieuwe dingen’ kun je bang zijn? Schrijf alle ideeën van de kinderen op het bord. Probeer voor elk nieuw ding ook een oplossing te bedenken om het minder eng te maken.
- » Doe iets nieuws met de klas, bijvoorbeeld wisselen van leerkracht met een andere klas zodat ze van iemand anders les krijgen, de kinderen laten voorlezen aan jongere kinderen, een krantje maken over de buurt waarbij ze mensen moeten interviewen, naar een ander zwem-

bad gaan ... Leg aan de kinderen uit wat er gaat gebeuren. Wie kijkt er naar het nieuwe uit? Wie vindt het toch een beetje eng of spannend? Bespreek na de activiteit of het nieuwe inderdaad zo leuk, eng of spannend was als verwacht.

STRIGI

‘Waar is de muis naartoe?’
Weet wat je wilt.

- » Schrijf een aantal haalbare verzameluitdagingen op, met gerichte aantallen voor het verzamelen van bijvoorbeeld bladeren, flessendopjes, glazen bokalen... Laat elk kind een uitdaging kiezen en geef ze een week om die te volbrengen. Bespreek na een week het resultaat. Was de uitdaging moeilijk? Wat heeft ieder kind moeten doen om het te behalen? Voor welke verzamelopdracht had je het meeste geduld nodig?
- » Hang een jaarkalender op in de klas en schrijf daarop een moment dat vrij ver in de toekomst ligt, bijvoorbeeld de geluksvogelstentoonstelling op het einde van het jaar of een schooluitstapje. Bespreek met de kinderen hoe veraf dit is in dagen, weken, maanden. Vinden de kinderen dat het nog lang duurt? Hoe kunnen we het wachten korter doen lijken? Pas de tips die gesuggereerd worden zelf toe de komende maanden, bijvoorbeeld elke dag of week de wasknijper op de kalender verzetten, een aantal leuke tussenactiviteiten per maand inplannen die helpen de slotactiviteit voor te bereiden, evenveel smarties als er nog dagen zijn in een bokaal steken en er elke dag eentje uitnemen...

SITTA

‘Het is maar hoe je het bekijkt!’
Kies een goede bril.

- » Verdeel de klas in duo's. Iedereen schrijft iets op dat ze momenteel niet leuk vinden in hun leven (geef eventueel een paar voorbeelden, zoals: naar de zwembles gaan, moeten pendelen tussen twee huizen, vermenigvuldigen leren,...). Ze wisselen hun papiertjes en schrijven op de achterkant wat volgens hen wél leuk is aan dit vervelende ding van hun partner. Helpt de positieve bril van de ander om anders te kijken?
- » Leg de optimist- en pessimistbrillen uit het boek op een vaste plek in de klas. Grijp ernaar terug als er een negatieve sfeer of gebeurtenis in de klas is. Vraag dan wie de optimist-bril wil opzetten en iets positiefs kan zeggen over deze situatie.

GARU

‘Ik bouw een bos voor jouw kinderen.’
Maak plannen.

- » Dit verhaal kan een leuke aanzet vormen om rekenspelletjes te doen met leeftijden van bomen en mensen. Selecteer enkele rekenspelletjes op niveau van jouw klas en laat de kinderen in groepjes doorschuiven. Gebruik enkele rekenresultaten nadien om met kinderen te spreken over leeftijden, de duur van een mensenleven en generaties.
- » Wat wensen jullie voor de volgende generaties? Laat alle kinderen 10 dingen oplist die ze nu al kunnen doen om later voor een betere wereld te zorgen. Verzamel ter inspiratie nieuwsberichten en artikelen uit een (kinder)krant, bijvoorbeeld over milieuvuiling en klimaatopwarming.

PELLA

‘De lekkerste vis is voor jou.’

Werk samen.

- » Speel een namiddag lang coöperatieve spelletjes in de klas. Inspiratie vind je op <http://www.sports-media.be/links/cooperatieve-spelen.pdf> en www.earthgames.nl. Een leuke en bijzonder leerrijke tip is het coöperatieve spel Ruimteblokken.
- » Laat de kinderen nadenken over welke rol ze meestal opnemen in samenwerkingen of coöperatieve spelletjes. Stel hiervoor bijvoorbeeld de dieren van de axenroos voor, en laat de kinderen voor zichzelf bij elk dier opschrijven waarom het wel of niet van hen op toepassing is.

LUSI

‘In mei leggen alle vogels een ei.’

Moedig anderen aan.

- » Maak met de klas een aanmoedigingslied. Schrijf het net als in Lusi’s lied in de we-vorm.
- » Maak met de klas een aanmoedigingsboekje. Begin dat boekje met de tekst van het aanmoedigingslied. Laat daarna elk kind van de klas één pagina vullen met iets naar keuze. Dat kan een opmonterende tekst zijn, een liedjestekst van een grappig liedje, een mopje, een mooie of grappige zelfgemaakte tekening of foto (online of uit een tijdschrift), een cartoon die ze ergens vonden, een positieve spreuk, een quote uit een van verhalen uit *Geluk voor kinderen...* Als iemand in de klas ergens geen zin meer in heeft of opgebeurd moet worden, kunnen ze in het boekje lezen en kijken.

PERNI

‘Een mier is goed, maar een wesp is het best!’

Houd vol.

- » Net als vogels moeten mensen soms een reis maken om iets te bereiken. Verzamel boeken over ontdekkingsreizigers of avonturiers, zowel non-fictie als verhalen over helden met een missie. Laat de kinderen een boek kiezen en vertellen aan hun klasgenoten welke reis deze held maakt, en wat die daarmee wil bereiken.
- » Laat de kinderen een voedselketen uittekenen, vertrekkend van een wesp: wie eet wat en wie?

TROGLO

‘Het wordt een droom van een huis.’

Maak je dromen waar.

- » Laat de helft van de kinderen hun droomhuis tekenen, en de andere helft hun droomtuin. Ze doen dat op een in twee gevouwen A4-vel. De tekenaars van het huis wisselen hun vel met iemand die een tuin tekende, en omgekeerd. Op de andere kant van het vel tekenen ze nu een tuin, respectievelijk een huis. Vouw het blad weer open en laat elk duo de overeenkomsten en verschillen bespreken.
- » Jullie maakten in het kader van *Geluk voor kinderen* misschien al nestkastjes. Brainstorm nu met de kinderen over originele en gekke maar toch nog haalbare plekken waar je deze nestkastjes kan hangen. Test zeker ook enkele van deze plekken uit. Misschien kunnen de nestkastjes daar blijven hangen?

‘Ik wil jou gelukkig maken.’
Maak anderen gelukkig.

- » Laat alle kinderen twee verschillende vogelkaartjes (zie bijlage) trekken. Laat ze de eigenschappen van de vogels nog eens herhalen of opzoeken. Hoe kunnen die twee erg verschillende vogels elkaar gelukkig maken? Laat ze hier een kort stripverhaal over tekenen.
- » Laat de kinderen een personage kiezen uit hun favoriete boek of film. Waarom is het personage in het verhaal verdrietig of zou hij of zij verdrietig kunnen zijn? Hoe zou je hem of haar kunnen troosten? Laat de kinderen zelf iets bedenken en schrijven, knutselen, filmen,...

Algemeen

Naast de extra doe-tips uit de boeken zelf, kun je ook deze activiteiten uitwerken.

Geluksrituelen

Kies een aantal vaste ‘geluksrituelen’ uit die je in de klas doet in de periode dat je met de boeken werkt. Je kunt deze rituelen bij het begin of het einde van de dag doen, voor of na het behandelen van een verhaal, als begin of afsluiter van de week,...

Mogelijke rituelen

- » Een zelfgemaakte vogeldans
- » Een zelfgemaakt gelukslied (of aanmoedigingslied, zie Lusi)
- » Een geluksspreuk voorlezen
- » Tekening of knutselwerk van de vogel ophangen in de klas
- » Een samen geknutselde geluksvogel uit zijn vogelhuisje laten komen
- » Vogelgeluiden laten horen
- » Een stukje bijbouwen aan een geluksnest dat jullie in een hoekje in de klas aan het maken zijn.
- » De gelukskalender ‘Een jaar vol geluk’ in de klas hangen. Elke dag krijg je daarop een wijze zin van iemand die op die dag geboren is, gekoppeld aan een concrete opdracht voor thuis of in de klas. Elke opdracht verwijst naar een andere ‘gelukspijler’.

Vogels uitbeelden

Laat de kinderen na het lezen van elk verhaal de vogel uitbeelden. Gebruik de specifieke delen van het verhaal als bewegingsimpulsen.

Bijvoorbeeld:

- » Kagoë loopt door het hoge gras. Dat kriebelt aan zijn buik.
- » Hij springt over een tak. Oei, hij struikelt en valt op zijn bek. Zijn neus doet pijn, hij schudt er eens mee.

- » Plots ziet hij een lekkere sprinkhaan. Hij loopt erachteraan en maakt dezelfde gekke sprongen als het beestje.
- » Kagoë spreidt zijn grote ogen wijd open. Dan stormt hij op een spin af.
- » Zijn neus hangt nu vol spinnenweb, hij schudt het eraf.
- » Kagoë is moe. Hij gaat even op een hoopje bladeren zitten.
- » Kagoë probeert nu zijn papa na te doen.
- » Hij gaat op een dikke tak staan en trekt één poot op tot tegen zijn buik.
- » Dat kriebelt een beetje, hij wriemelt met zijn lijfje.
- » Hij houdt zijn kop schuin naar beneden.
- » Hij staat helemaal stil. *(laat dit moment enkele seconden duren)*
- » Daar is een rups! Kagoë haalt pijlsnel zijn andere poot uit zijn veren.
- » Hij bukt zich en... Krak! Hap! Hij steekt de rups in zijn bek.
- » Zijn papa begint een liedje te fluiten. Kagoë fluit terug. *(opgelet, dit moet zonder geluid)*
- » Dan wordt het weer rustig in het woud.
- » Heel rustig. Kagoë en zijn papa bewegen niet. Maar ze hebben alles gezien.

Het kan leuk zijn om dit beweegmoment altijd op dezelfde muziek uit te voeren, zodat het een vast ritueel wordt.

Als je meerdere verhalen behandeld hebt, kan het goed zijn de beweegoefening van vorige verhalen eerst te herhalen voor je de nieuwe doet. Zorg er dan voor dat de kinderen elke vogel met één specifieke beweging associëren. Kies één beweging uit de uitgebreide bewegingsoefening (bijvoorbeeld: Kagoë blijft eerst stokstijf staan en valt dan plots een rups aan) en herhaal die nog enkele keren.

Raadsels maken

Deel de vogelkaartjes (zie bijlage) willekeurig uit. Laat de kinderen een raadsel bedenken bij hun vogel. Het raadsel moet niet alleen gebaseerd zijn op de uiterlijke kenmerken van de vogel, maar ook op de elementen uit het verhaal en de eigenschappen van de vogel in het geluksverhaal. Schuif de raadsels door: kan een ander kind raden om welke vogel het gaat?

Extra tip: je kunt de vogelkaartjes ook gebruiken om memory te spelen.

Geluksverhalen met andere dieren

Alle kinderen kiezen een dier (géén vogel) en denken na over wat dit dier gelukkig maakt, wie zijn vrienden kunnen zijn, hoe anderen hem kunnen helpen,... Ze schrijven zelf een geluksverhaal over dit dier. Het kan algemeen gaan over hoe dit dier gelukkig(er) wordt, omgaat met zijn of haar vrienden of een probleem oplost. Laat de kinderen in kleine groepjes de verhalen aan elkaar voorlezen. Herkennen de kinderen parallellen met de vogelverhalen uit de geluksboeken?

Persoonlijk geluksboekje

Laat de kinderen tijdens die geluksproject een persoonlijk geluksboekje bijhouden. Daarin kunnen ze schrijven, tekenen of plakken wat ze geleerd hebben, voor zichzelf belangrijk vinden, wat ze hebben gedaan dat hen bijbleef,...

Ook leuk voor in de klas:

De geluksvogels – Een inspirerend spel voor jong en oud
ISBN 978 94 014 2952 8

Om samen te spelen met andere leerkrachten en collega's:

Team Geluk – Versterk de positieve krachten en die van de groep
ISBN 978 94 014 4970 0

Bijlage 1: Geluksvogels

© Sebastiaan Van Doninck

SAXI

PARUS

KING

PLUVIA

DUDELJO

PODI

TURE LUUR

GIRA

TAKKA

YIN EN YANG

© Sebastiaan Van Doninck

TROCHI

TURDUS

STRIGI

SITTA

GARU

PELLA

LUSI

PERNI

TROGLO

KIKO

© Sebastiaan Van Doninck

Bijlage 2: Eindtermen en kerndoelen

1. Mens

Ik en mezelf

De leerlingen

- 1.1 *drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderings spontaan uit.
- 1.2 kunnen beschrijven wat ze voelen en wat ze doen in een concrete situatie en kunnen illustreren dat zowel hun gedrag als hun gevoelens situatiegebonden zijn
- 1.3 * tonen in concrete situaties voldoende zelfvertrouwen, gebaseerd op kennis van het eigen kunnen.

Ik en de ander

De leerlingen

- 1.4 kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen, erover praten en aangeven dat deze op elkaar inspelen.
- 1.5* tonen de bereidheid zich te oefenen in omgangswijzen met anderen waarin ze minder sterk zijn.
- 1.6* tonen in een eenvoudige conflictsituatie in de omgang met leeftijdgenoten de bereidheid om te zoeken naar een geweldloze oplossing.

Ik en de anderen: in groep

De leerlingen

- 1.7* hebben aandacht voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren en zijn bereid er rekening mee te houden.

2. Maatschappij

Sociaal-culturele verschijnselen

De leerlingen

- 2.7* kunnen er in hun omgang met leeftijdgenoten op discrete wijze rekening mee houden dat niet alle kinderen in hetzelfde type gezin wonen als zijzelf.
- 2.8 kunnen illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten.
- 2.12 zien in dat racisme vaak gebaseerd is op onbekendheid met en vrees voor het vreemde.

1. Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen

- 1.1 De leerlingen kunnen zich op een assertieve wijze voorstellen.
- 1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.
- 1.3 De leerlingen kunnen zorg opbrengen voor iets of iemand anders.
- 1.4 De leerlingen kunnen hulp vragen en zich laten helpen.
- 1.5 De leerlingen kunnen bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.
- 1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.
- 1.7 De leerlingen kunnen zich weerbaar opstellen naar leeftijdgenoten en volwassenen toe door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn.
- 1.8 De leerlingen kunnen zich discreet opstellen.

2. Sociale vaardigheden – domein gespreksconventies

De leerlingen kunnen in functionele situaties een aantal verbale en niet-verbale gespreksconventies naleven.

3. Sociale vaardigheden - domein samenwerking

De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

Kerdoelen

Mens en samenleving – kerndoel 34

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

OPKOMEN VOOR JEZELF

- de uniciteit van ieder mens
- uiten van gevoelens, wensen, en opvattingen
- eigen mogelijkheden, kenmerken, wensen, gevoelens, beperkingen en voorkeuren
- ontwikkeling van persoonlijke eigenschappen en vaardigheden
- zelfbewuste houding

REKENING HOUDEN MET ANDEREN

- ontstaan en oplossingsmogelijkheden van conflicten in de eigen omgeving
- wederzijdse afhankelijkheid van mensen
- oorzaken van conflicten: tegenstellingen in belangen, opvattingen en gevoelens
- inleven in gevoelens, wensen en opvattingen van anderen
- gelijktijdige deelname aan verschillende groepen met verschillende rollen
- rekening houden met en openstaan voor anderen
- voor alle partijen passende oplossingen bij conflicten in de eigen omgeving
- samenwerking in een groep